

Skellefteå kommun

Susanne.marklund@skelleftea.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Ersmarksskolan
i Skellefteå kommun

Tillsyn av Ersmarksskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Skellefteå kommun under Våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ersmarksskolan besöktes av Skolinspektionen den 16 maj 2012. Vid tillsynen genomfördes en rundvandring på skolan och intervju med rektorn.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Ersmarksskolan har goda förutsättningar att erbjuda eleverna en god utbildning i en trygg miljö.

Vid Ersmarksskolan följs elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt exempelvis genom nationella ämnesprov, skriftliga omdömen och kommunens screening. Det framgår dock att skriftliga omdömen inte utarbetats i alla ämnen som eleverna fått undervisning i. Enligt rektorn ska detta genomföras från och med vårterminen 2012. Elevernas resultat diskuteras kontinuerligt på skolenhetsnivå mellan rektor och personal. Skolan har ett särskilt fokus på de elever som svårigheter att nå godkänt.

Enligt skolans resultatredovisning nådde eleverna i hög utsträckning målen för utbildningen. På skolenhetsnivå saknas dock en dokumenterad sammanställning och analys av kunskapsresultaten i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 samt i varje enskilt ämne i årskurs 5. En samlad resultatbild på skolenhetsnivå där varje ämnes måluppfyllelse dokumenteras ger möjlighet att över tid följa och analysera effekter av undervisningen. Vidare saknas en tydligt dokumenterad sammanställning och analys av förskoleklassens måluppfyllelse. Skolan behöver därmed komplettera med viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete.

Formellt sett är Ersmarksskolan en skolenhet. Tillsynen visar dock på ett väl fungerande samarbete mellan de tre skolor som rektorn ansvarar för. Ett kontinuerligt samarbete sker mellan personal vid de olika skolorna avseende exempelvis mål- och bedömningsfrågor och arbetet med särskilt stöd. Syftet är att främja likvärdigheten då eleverna har samma mottagningskola i årskurs 6.

Av tillsynen har inget annat framkommit än att skolan bedriver ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete där förebyggande och åtgärdande arbete omfattas. Kommunens kvalitetsenkät visar också på goda resultat när det gäller trygghet och trivsel. Planen mot kränkande behandling motsvarar dock inte fullt ut skollagens krav.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Ersmarksskolan i Skellefteå kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun att **senast den 2 november 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Det för skolenheten ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Åtgärdsprogrammen anger inte alltid vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektorn ska se till att elever som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål ges detta (5 kap. 4 § skolförordningen).
- Rektorn ska se till att de åtgärdsprogram som utarbetas anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).
- Vid beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram ska besvärshänvisning lämnas (3 kap. 9 §, 28 kap. 16 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare ges inte tillräckligt information om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Skolans insatser ska på ett tydligt sätt framgå i de individuella utvecklingsplanerna (10 kap. 13 § skollagen).
- Skriftliga omdömen ska ges i varje ämne eleven får undervisning i (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn bedriver inte en systematisk uppföljning och utvärdering på skolenhetsnivå.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ska på skolenhetsnivå sammanställa och analysera måluppfyllelsen i förskoleklass samt kunskapsresultaten i årskurs 3 (4 kap. 4,6 §§ skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det årligen för varje verksamhet upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Ermarksskolan har upprättat en likabehandlingsplan för läsåret 2011/2012. Enligt rektorn sker ett förebyggande och aktivt arbete på skolan för att förhindra kränkningar. I planen finns exempelvis rubriker som mål, ansvar, kartläggning och nulägesbeskrivning samt rutiner vid eventuella kränkningar. Av planen framgår dock inte vilka konkreta åtgärder som skolenheten avser vidta och som utgår från en aktuell kartläggning. Skolenheten har inte heller dokumenterat sin utvärdering av föregående års planerade åtgärder.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att skolenhetens plan mot kränkande behandling uppfyller skollagens krav.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen anger inte alltid vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering:

Studiehandledning på modersmålet

Enligt skolförordningen ska en elev som är i behov av studiehandledning på modersmålet ges detta.

I intervju med rektor framkommer att studiehandledning på modersmålet inte ges till elever i den utsträckning som behövs. Skolan försöker möta elevers behov av ett sådant stöd exempelvis genom kompensatoriska hjälpmedel. Det framgår dock att det finns elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte ges detta. Orsaken enligt rektor är bristande tillgång till utbildade lärare som också talar elevens språk. Eftersom skolan inte kan tillhandahålla ett sådant stöd till eleven dokumenteras inte detta i ett åtgärdsprogram.

Skolinspektions bedömning är att elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet ska ges ett sådant stöd.

Skolinspektionen vill understryka att studiehandledning på modersmål inte nödvändigtvis måste ske med behörig lärare, utan kan ges av annan person och/eller studiematerial på ett språk som eleven förstår. Det är också viktigt att skolan utreder behoven av studiehandledning på individnivå (i vilka ämnen, på vilken nivå, handlar det om skolsystemet, vem kan bäst ge denna studiehandledning och under vilka former) samt utvärderar stödinsatsen och vid behov vidtar nya åtgärder.

Åtgärdsprogram

Enligt Skollagen ska det av åtgärdsprogrammet framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur de ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett åtgärdsprogram som utarbetats vid Ersmarksskolan. Av detta framgår inte tydligt behoven. Det är därför svårt att utläsa hur stödåtgärderna utformats utifrån de behov eleven har. Det är heller inte tydligt vad som är särskilda stödåtgärder och vad som mer är anpassningar och kan rymmas inom den individuella utvecklingsplanen. Vidare framgår inte hur stödåtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmet saknar också en besvärshänvisning vid överklagande.

Det är skolinspektionens bedömning att åtgärdsprogrammen behöver tydliggöras så att de motsvarar lagstiftningens krav.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen.

5 kap. 4 § skolförordningen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare ges inte tillräckligt information om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan vid utvecklingssamtalet ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanerna.

Ersmarksskolan använder ett digitalt stöd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (IUP) som är gemensamt för Skellefteå kommun. I den framåtsyftande delen finns rubriker där det ska framgå vad skolan ska göra och vad elever och vårdnadshavare kan göra.

Ersmarksskolan upprättar individuella utvecklingsplaner för alla elever. I de planer Skolinspektionen tagit del av är dock skolans insatser för att eleven ska nå målen inte alltid tydligt framskrivna. Insatserna är beskrivna i generella termer som exempelvis X får arbetsuppgifter, extrablad vid tillfälle, påminna om att läsa igenom texten. En IUP ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt. Skolans ansvar för undervisningen och dess insatser är således centrala att redogöra för.

Av dokumentation och rektorintervju framgår vidare att skriftliga omdömen inte utarbetats i alla ämnen som eleverna fått undervisning i. Från och med vårterminen 2012 ska dock lärare enligt rektorn skriva omdömen i samtliga ämnen.

Det är skolinspektionens bedömning att skolans individuella utvecklingsplaner behöver utvecklas för att motsvara skollagens krav.

Skolinspektionen vill påpeka att från årskurs 4 ska skriftliga omdömen i de natur- och samhällsorienterande ämnena ges i respektive ämne. Skriftliga omdömen ska också ges till de elever som erhåller modersmålsundervisning.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn bedriver inte en systematisk uppföljning och utvärdering på skolenhetsnivå.

Motivering:

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Rektorn ansvarar också för att kvalitetsarbetet dokumenteras. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Skellefteå kommun har ett gemensamt system för sitt kvalitetsarbete med en tydlig struktur i olika steg av kommunens planerings- och uppföljningsarbete.

Av tillsynen framgår att rektorn följer varje elevs kunskapsutveckling utifrån nationella ämnesprov, screening och skriftliga omdömen. Rektorn har också gett lärare i uppdrag att i en skriftlig dokumentation i slutet av vårterminen göra en generell avstämning av varje elevs måluppfyllelse i olika ämnen, samt följa upp sociala mål och IUP-mål. Elevernas resultat diskuteras gemensamt på skolenhetsnivå. Enligt rektorn har skolan ett särskilt fokus på de elever som har svårigheter att nå godkänt.

Det saknas dock en dokumenterad sammanställning och analys av kunskapsresultaten i alla ämnen i årskurs 5 samt i svenska och matematik i årskurs 3. Nationella provresultat för årskurserna 3 och 5 redovisas men det saknas en analys i skolans dokumenterade kvalitetsarbete. Vidare saknas en tydlig sammanställning och analys av måluppfyllelsen för verksamheten i förskoleklassen.

Skolan saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete för att kunna vidta relevanta åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen.

Skolinspektionen gör bedömningen att rektorn mer systematiskt behöver sammanställa och analysera skolenhetens kunskapsresultat.

Författning:

4 kap. 4,6 §§ skollagen.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Ersmarksskolan redovisar att samtliga elever i årskurs 3 nådde godkända resultat i de nationella proven i svenska och matematik åren 2009 och 2010. Alla elever nådde också målen i dessa ämnen. För år 2011 redovisas att 78 procent av eleverna nådde kravnivån för godkänt i de nationella proven i svenska. Resultaten visar därmed på en försämring jämfört med tidigare år. I matematik nådde 94 procent av eleverna godkända resultat. Skolan redovisar samma siffror när det gäller elevernas måluppfyllelse i dessa ämnen.

Enligt skolans redovisning nådde flertalet elever i årskurs 5 kravnivån för godkänt i matematik åren 2009 - 2010. Skolverkets officiella statistik visar att resultaten på de nationella proven i svenska, matematik och engelska år 2010 varierade mellan 84,5 - 92,8. Av skolans redovisade måluppfyllelse framgår att flertalet elever nådde målen i alla ämnen åren 2008 och 2011. År 2007 redovisas endast resultaten i engelska, svenska och matematik. För läsåren 2009 - 2010 framgår ingen dokumenterad sammanställning av elevernas måluppfyllelse. Ersmarksskolan redovisar inte heller en tydlig dokumenterad sammanställning och analys av måluppfyllelsen för verksamheten i förskoleklassen.

Värdegrundsresultat

Av den tillsyn som Skolinspektionen genomfört i Ersmarksskolan har inget annat framkommit än att verksamheten bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Enligt rektorn arbetar skolan aktivt och kontinuerligt med värdegrundsfrågor och förebyggande arbete. I de fall kränkningar sker finns enligt rektorn goda rutiner för att lösa dem. Kommunens kvalitetsenkät visar också på goda resultat när det gäller trygghet och trivsel. Skolinspektionen kan dock konstatera att skolan inte har en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar skollagens krav.

Beskrivning av Ersmarksskolan

Vid Ersmarksskolan bedrivs under läsåret 2011/2012 undervisning för elever i förskoleklass och årskurserna 1–5. I skolans lokaler finns även fritidshem. Skolan leds av en rektor som även ansvarar för Kusmarksskolan och Kågeskolan (F–5). Skolan har 91 elever fördelade i grundskola och förskoleklass. Eleverna är organiserade i åldershomogena klasser. Personalen är organiserad i arbetslag. Eleverna i Ersmarksskolan fortsätter sin skolgång i Kågeskolan från årskurs 6.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Jonas Hedström och utredare Karin Nilsson..

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Anna Davis
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).